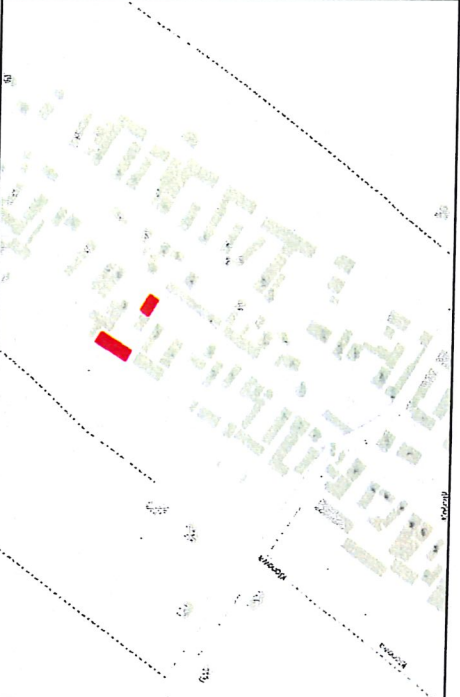

GEZ 44	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny i stodoła w zagrodzie	2. Czas powstania 2 ćw. XIX w.; 3 ćw. XIX w.	7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym	
		4. Adres Czeska Wieś przy domu nr 63 i 64, dz. nr 484, 485	5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka
			
6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka			

1. Widok bud. mieszkalnego od pld.-wsch. 2. Widok bud. mieszkalnego od ptn.-wsch. 3. Widok stodoły od pld.-wsch. 4. Lokalizacja.

WÓJT
Tymoteusz Drebschok

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 19
woj. opolskie

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongeschdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorff*, a w 1417 r. jako *Bömschdorff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właścicieli klucza michałowskiego, w rękach którego wieś została znaleziona się co najmniej od roku 1315. Z rodu tym należy wiązać budowę kościoła. W początkach XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręgu administracyjnego Janów Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano krużgół. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmieci, 24 zagrodnice i 11 chatupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Obiekty położone w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, mieszkalny w układzie szczytowym, stodoła kalenicowym względem drogi. Budynek mieszkalny wzniesiony w 2 ćw. XIX w., stodoła w 3 ćw. XIX w. Budynek mieszkalny założony na planie prostokąta, parterowy, nakryty wysokim dachem dwuspadowym. Murowany, otynkowany, pokryty blachą dachówkopodobną. Elewacja północna przeszłona przez roślinność. Elewacja południowa, w partii szczytowej jednoosiowa z dwoma niewielkimi otworami wentylacyjnymi. Elewacja północna, czteroosiowa, z wejściem w osi trzeciej osłoniętym dwuspadowym daszkiem wspartym na dwóch słupach. Dekoracja architektoniczna w postaci uproszczonych gzymsów i narożnych lizen. Otwory okienne zamknięte prosto i łukiem odcinkowym, drzwiowo prosto. Okna PCV, drzwi współczesne. Stodoła założona na planie prostokąta, nakryta dachem dwuspadowym. Murowana, otynkowana, z pokryciem z dachówki karpiołki. Elewacje poprzeczne ślepe, w podłużnych po trzy zamknięte łukiem odcinkowym otwory bramne, a także pojedyncze otwory drzwiowe. Dekoracja architektoniczna ramowa, w postaci lizen artykułujących wertykalnie elewacje podłużne, podtrzymujących tynkowane pasy, ponad którymi gzymsy koronujące. Bramy dwuskrzydłowe w konstrukcji deskowej, połowa obita arkuszami blachy.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu budynku mieszkalnego brak ugięć czy falowania, ahistoryczne pokrycie wydaje się szczelne. Zapewne równoległe z wymianą pokrycia zniszczeniu uległy wydłogi gzymsy koronujące. Wody opadowe odprowadzane są poprzez rynny i rury spustowe. Mury bez odchyleń czy spękań, ze śladami zawilgocenia. Tynki wewnętrzne, w stanie dobrym. Dekoracja architektoniczna uproszczona, częściowo zniszczona. Wielkość i rozmieszczenie otworów wskazują na zmiany w otworowaniu. Okna i drzwi w formach ahistorycznych, podobnie jak dostawiony do elewacji podłużnych zadaszceń. W połaciach dachu stodoły widoczne jest falowanie, jak również znaczne ubytki w pokryciu. Wody opadowe odprowadzane są za pomocą okapów. Mury bez widocznych odchyleń czy spękań, w partiach dolnych zawilgocone. Tynki z ubytkami, lokalnie spękałe i odparzone. Skrzydła bramne w stanie miernym.

Postulaty (budynek mieszkalny):

- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów z dopuszczeniem stosowania blend; wymiany okien i drzwi na stolarkę w formach powtarzających rozwiązania historyczne; wymiany tynków na nowe wykonane na bazie wapienia hydraulicznego wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznej; wymiany pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiołkę.

Postulaty (stodoła):

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- renowacja lub wymiana skrzydeł bramy.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zarządzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków